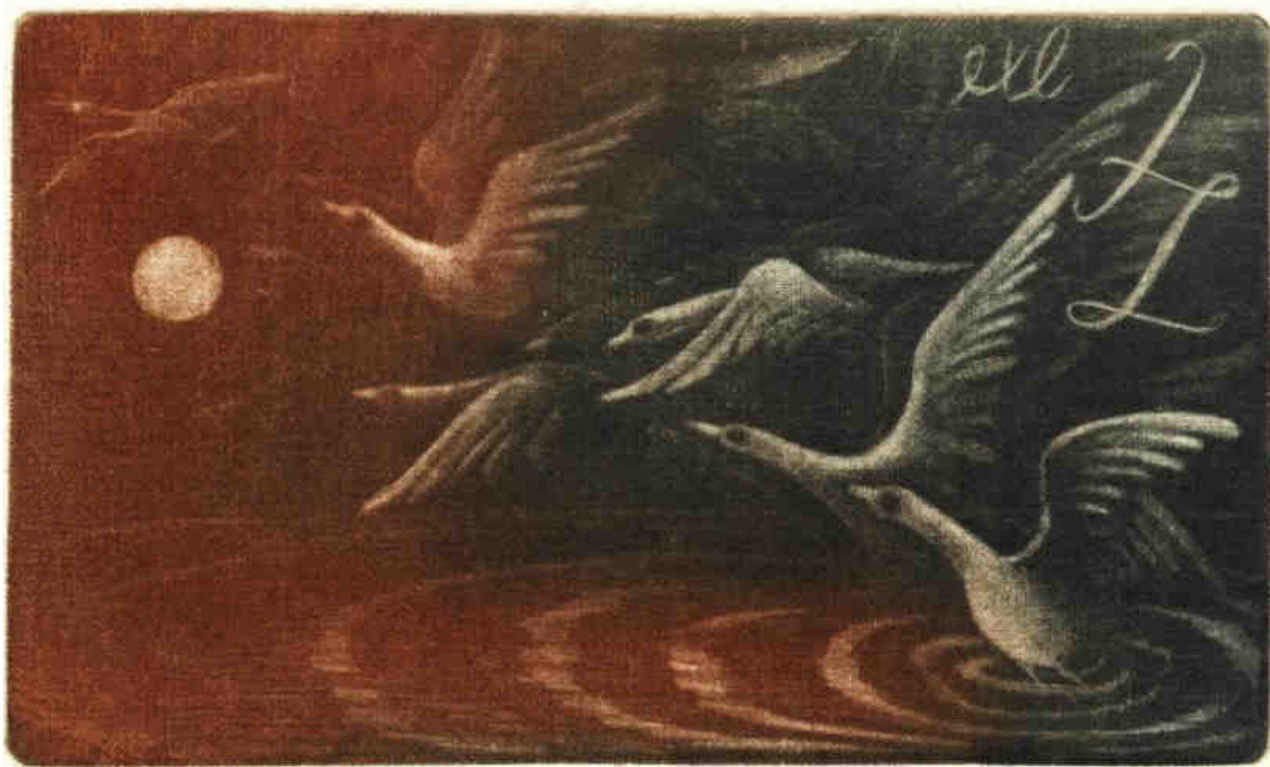

3/2007

KNIŽNÍ ZNACKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

NAŠI LETOŠNÍ JUBILANTI II. část

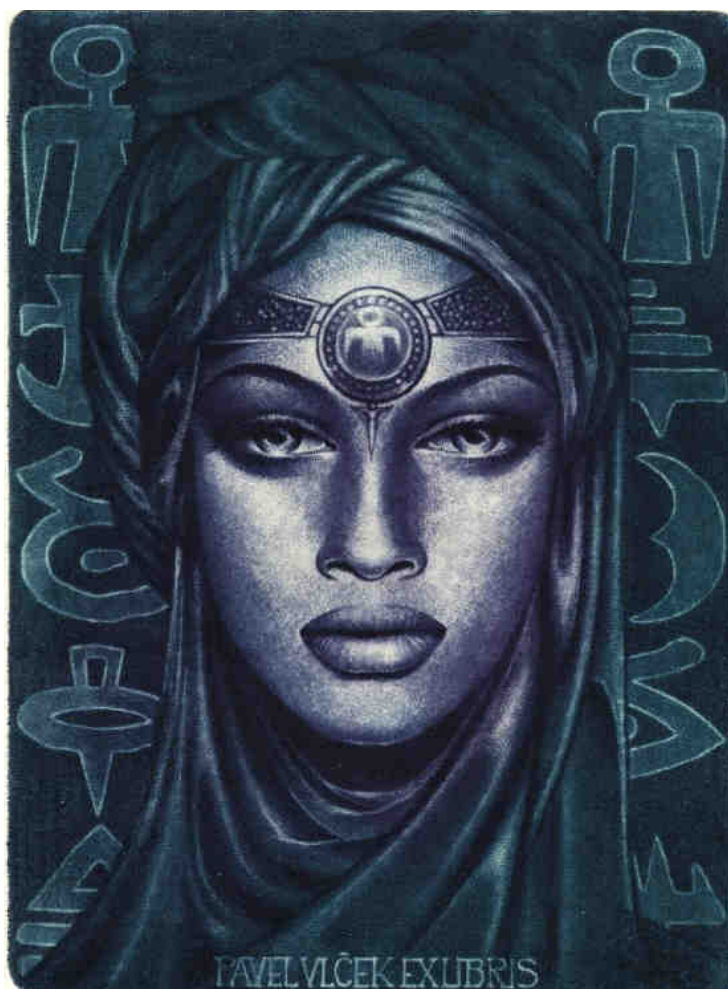

Marie Michaela Šechtlová , C7, 1984

Co zmohou v útlém věku jednoznačně cílené podněty k výtvarnému tvoření ze strany otce a matky a jimi uskutečněné klima harmonie na pozadí celého rodu uměleckých fotografů působícího v Táboře, toho je příkladem dětství **MARIE MICHAELY ŠECHTLOVÉ** (55). S rodiči zcestovala český venkov, na blatech si spontánně kreslila, resp. čmárala. Narodila se sice v Praze (17. 3. 1952), ale tam dole na jihu posbírala z pravých hodnot čisté volné přírody pro sebe to nejpodstatnější – všechny křehké jevy života. Proto, když později zcela přirozeně, pohlcena novou vlnou lyrismu, vystudovala v letech 1968–1971 SOŠV v Praze (Rudolf Klimovič, Václav Kytka), vliv domova již zvolna ustupoval, ale její osobitost v rozhodování zesílila, zvláště v osvobozující atmosféře při malování v exteriéru s Vladimírem Tesařem v roce 1971. Po úmrtí Jiřího Trnky se na VŠUP v Praze výtvarně vzdělávala ve speciálním ateliéru Zdeňka Sklenáře (1971-1977) a absolvovala u Jiřího Mikuly

grafickým cyklem Jižní Čechy. V osmdesátých letech vyšla z ilustrátorské tvorby, v níž mezitím nabyla konečné jistoty pro orientaci. Uměla si už vybrat: Horu, Hrubína, Cvetajevovou a Ezopa. To už byl její průnik do grafických technik, které umně množovala v akvatintě, leptech, litografii a hlavně v mezzotintě se suchou jehlou (Hudební slavnost – 1985), na vrcholu dokonalosti. Naplno si tím i podmanila výtvarnou metaforu jako své výrazivo pro grafiku volnou i exlibris (Cena v Chrudimi – 1983). Rozmach její práce sledovali nejvýznamnější z těch, kteří uměli její dílo vřadit do souvislostí současné tvorby – Karel Samšíňák nebo Jiří Demel – autor pochvalných veršů o sametové paměti času, připsaných umělkyni v roce 1987. Marie Michaela Šechtlová spolupracovala s Choreou Bohemikou, Lyrou Pragensis a s redakcí edice Bohemia v Čs. spisovateli. Z této dobré společnosti se zároveň probíjela soutěžemi, např. v Lodži, Linci, dvakrát v Nancy, třikrát v Kristianhavnu apod. Kresebný projev ze školních let (tuš rákosem) přešel podvědomě do ryté liniatury v ostré stopě a zároveň se uměl ztišit do sotva znatelného slepotisku – jako by žena brala vodu do dlaně. Od devadesátých let dodnes se přihlásila o slovo litografie (série Masky, Pierot). Autorka je členkou SSPE, účastní se aktivit Asociace jihočeských výtvarníků a nedávno byla konečně přijata do řad členů SČUG Hollar.

Miroslav Kudrna

*Renata Šimlíková, Královna Tuaregů
C2+C4+C7, 1997*

Je až neuvěřitelné, jak autoři exlibris stárnou společně s námi sedmdesátiletými (dál už se to nepočítá, další je pak už jen navíc), po kráse se pachtícími sběrateli exlibris. V protikladu k hrůze dnešního mediálního světa, kde se ošklivost a nenávisť stává majestátem, svítí grafické a sochařské dílo **RENATY ŠIMLÍKOVÉ** (50) jako světlo naděje, že se lze ještě i dnes s pokorou sklánět nad krásou, která nás obklopuje a ke které jsme lhostejní, pokud nám není představena prostřednictvím vnímavého a citlivého umělce. Umění se pak stává drogou, která nám umožňuje uniknout z mediálního světa do intimity své duše a nechat se vést těmi drobnými grafickými lístky do ráje srdce a změnit náš nevraživý pohled na okolní svět v klid duše a pokoru k přírodě a k věčnosti.

Je téměř nepředstavitelné kolik námahy duševní a tělesné, ve spojení s obrovskou trpělivostí, je zapotřebí, aby vznikl grafický list Renaty Šimlíkové tou nejpracnější možnou grafickou metodou, kterou autorka často používá, tj. kombinovanou technikou rytiny, suché jehly a mezzotinty. Výsledek je pak ale fantastický. Jako by se duše umělkyně přeměňovala ve světelné paprsky, které vystupují z očí zvířat, dívek a mužů zobrazovaných v jejím grafickém díle. Krása ženského těla se stává poselstvím věčnosti, lásky, pokračujícího života a stvoření. Prostřednictvím těchto grafik vstupujeme do ráje, do čistého prostoru, který se tak stává naším virtuálním domovem.

Této působivosti skutečně nejde dosáhnout graficky jednodušší technikou. Vše by bylo rázem jiné. Jednoduchá technika by přinesla jednoduchý obraz, který by teprve divák ve své fantazii mohl přeměnit na konečný duchovní zážitek. U grafik Renaty Šimlíkové to je opačně. Grafiky nás samy vtahují do svého snového světa a diváku stačí, aby se dlouho a pozorně díval. Vzniká podobný pocit, jako při pohledu na starou fotografii, jejíž obraz vznikl odrazem paprsků od tváře milovaného člověka, který již nežije, ale jehož odražené paprsky na nás z fotografie září. Podobně je duše umělce zakleta v drobných grafických lístcích, které nás oslovují.

Snad mohu vyslovit tvrzení, že takovéto grafické listy může vytvořit pouze žena, a nikdy muž-bojovník nebo zbabělec.

Přejděme nyní od poezie k próze. Renata Šimlíková se narodila 4. června 1957 v Přílepech na Kroměřížsku. K umění se dostala trochu zamotaně, když paralelně ke studiu na strojní průmyslovce ve Zlíně studovala soukromě výtvarné obory malířské a sochařské. Následovalo pak již jednoznačné rozhodnutí o její budoucí výtvarné činnosti a studiu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (Zdeněk Kovář, Pavel Škarka a František Nikl). Grafiku studovala opět soukromě u Josefa Velčovského, který ovlivnil také její výtvarný názor. Ve své umělecké tvorbě se R. Šimlíková věnuje sochařství, volné grafice a tvorbě exlibris. Ve volné grafice využívá rovněž techniku litografie. Svoji tvorbou exlibris si získala řadu příznivců ve sběratelské obci a její práce patří k těm nejvyhledávanějším. Zúčastňuje se českých i

*Renata Šimlíková, Mermaid,
C2+C4+C7, 1998*

zahraničních přehlídek v tvorbě exlibris a získala na nich již řadu ocenění (Maďarsko, Dürer v exlibris, 1992–hlavní cena; Polsko, cena ředitele muzea města Ostrov Velkopolský, 2001; Itálie, Acqui Terme, Il sogno di Afrodite, 2. cena, 2003; Turecko, čestné uznání, 2003). Její exlibristické dílo bylo představeno ve XXII. encyklopedii současného exlibris v roce 1998 (portugalský vydavatel Artur Mário da Mota Miranda).

Jan Langhammer

Ladislav Rusek osmdesátníkem?

Ladislav Rusek je autor mimořádně kultivovaný a známý; ale autor čeho?

Malíř-grafik: Citově a myšlenkově bohaté motivy v jemném grafickém ztvárnění (rovněž v tvorbě exlibris a novoročenek) jsou charakteristické pro autorovu grafickou tvorbu a oprávněně našly od počátku umělcovy tvůrčí cesty početné zájemce z řad sběratelů a organizátorů mnoha výstav jeho grafiky a přinesly také

Ladislav Rusek, C4+C7, 1963

výjimečný počet zasvěcených, souznějících a poučených textů o tvorbě Ladislava Ruska. Hned na počátku svého vstupu do početné řady významných českých malířů-grafiků vyvolal umělec zájem i pochopení u uznávaného znalce exlibris, dánského Klause Rödla, jehož rozsáhlá publikace s názvem *En tjekkisk grafiker Ladislav Rusek* vyšla v Dánsku v roce 1971 a posílila umělcovo přijetí a oblibu v celé sběratelské Evropě. Následovaly další méně rozsáhlé, ale velmi přínosné rozборы umělcovy grafické tvorby, již realizoval převážně v technice linorytu a suché jehly, z pera V. Krupky, B. Koláře, L. Lamače a mnoha dalších. Od vydání zmíněné publikace K. Rödla se umělcovy grafické dílo rozkošatelo a jeho soupisy dávají každému zájemci o uměleckou grafiku množství podnětů. Budiž mi dovoleno říci, že pro mě osobně je zvlášť významné zjištění o neoddelitelném

propojení prvků dokonale technicky provedeného, čistého a krásného grafického díla, jehož rukopis je osobitý a dobře rozpoznatelný, s prvky filozofickými, meditativními, náboženskými, a často i s projevy autorovy lásky k přírodě. Ostatně sem patří i doslova světově známé a vyhledávané Ruskovy grafické práce a kresby (tužkou či pastelem) se skautskými a sakrálními motivy a prvky.

Znalec výtvarného umění: Tato významná část Ruskova přínosu vychází z jeho pedagogického a výtvarného univerzitního školení u vynikajících umělců a znalců umění (J. Zrzavý, A. Beran, J. John aj.). L. Rusek se stal znalcem, obdivovatelem a vynikajícím vykladačem významných osobností české výtvarné scény, jak na svém

někdejším učitelském pracovišti na Universitě Palackého v Olomouci, tak i mimo univerzitu svými hojnými mluvenými či psanými projevy. Z nespočetných umělců, jimž krásným slovem a hlubokou myšlenkou skládal svoji poctu (zejména úvodními texty ve výstavních katalogích, pojednáními v odborném, zejména univerzitním, tisku a sugestivními přednesy svých poznatků o díle svých přátel-výtvarných umělců na vernisážích jejich výstav) lze namátkou vybrat umělce-grafiky A. Grmelovou, J. Konůpka, J. Weisera, fotografa M. Stibora aj. Osobně musím vyzvednout autorství jeho unikátních, myšlenkově přebohatých univerzitních skript o vývoji a významu kresby jako výtvarného díla.

Je dobré upozornit, že autor ve všech svých mluvených i tištěných textech používá čistý a ušlechtilý jazyk a dosahuje vždy plné srozumitelnosti, odbornosti a přesvědčivosti.

Básník a myslitel: Básnická tvorba L. Ruska a jeho filozofické úvahy jsou plnohodnotným protějškem (tedy ne pouze doplňkem) jeho výtvarné tvorby. Počet jeho publikací je i pro obezřetného čtenáře pozoruhodný. Dovolte mi zde připomenout tiché, obětavé a nadšené editorské zásluhy bibliofilů: ostravského L. Čady či olomouckého A. Vodáčka a B. Koláře. Je rovněž nutno zmínit Ruskovy početné a přínosné morálně výchovné texty pro skautské hnutí.

Osmdesátník: V nadpisu je položena pochybovačná otázka na niž je nutno odpovědět, že se L. Rusek skutečně narodil v roce 1927 (28. června v Hrabství ve Slezsku).

Trvalý pracovní záběr L. Ruska, zřejmý ze soupisů jeho umělecké grafiky a jeho bibliografie, dává však možnost zapomenout na umělcův věk a naopak vyzdvihnout jeho vynikající uměleckou práci, která by vystačila na několik životů.

Autorovi, žijícímu v Olomouci, se dostalo za jeho tvorbu mnoha poct a ocenění, z nichž lze uvést udělení čestného členství ve Spolku sběratelů a přátel exlibris v Praze v roce 1993 a předání nejvýznamnějších skautských řádů a vyznamenání.

Radost: Všem vnímavým zájemcům o umění lze přát trvalé potěšení z výtvarné a literární tvorby Ladislava Ruska a jemu osobně hodně uznalých zájemců o jeho trvale podnětné dílo.

Ladislav Rusek, X3, 1972

Ladislav Lamač

GRAFIKA JAROSLAVA HOŘÁNKA NA ZÁMKU KOZEL

V měsících dubnu až červnu 2007 měli návštěvníci jízdárny na zámku Kozel možnost si prohlédnout výstavu grafiky akademického malíře a grafika Jaroslava Hořánka, kterou připravil Národní památkový ústav, pracoviště Plzeň společně se členy Spolku sběratelů a přátel exlibris. Listy volné grafiky zapůjčila pro výstavu akademická sochařka Eva Hořánková.

Jaroslav Hořánek, malíř, grafik a ilustrátor, se narodil 5. prosince 1925 v Praze. Maturoval na reálném gymnáziu v roce 1944 a v letech 1945-1949 a 1952-1953 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u profesorů Jakuba Obrovského a

Vratislava Nechleby. Od roku 1949 byl členem Svazu čsl. výtvarných umělců a vystavovat začal v roce 1952. V letech 1955 až 1956 získal roční stipendium pro figuralisty. Členem SČUG Hollar se stal v roce 1965. V roce 1970 byl ustanoven profesorem na Střední odborné škole výtvarné v Praze a začal se soustavně věnovat serigrafii spolu se svým kolegou prof. Jaroslavem Kaiserem. Serigrafii začal uplatňovat také při tvorbě exlibris. Od roku 1980 byl členem Spolku sběratelů a přátel exlibris v Praze. V roce 1987 ukončil svoji pedagogickou činnost. Byl spoluzakladatelem Hudebního sdružení českých umělců grafiků Grafičanka, kde hrál na harmoniku. V průběhu let 1944 až 1994 vytvořil 169 exlibris pro české a zahraniční sběratele. Jako ilustrátor spolupracoval s řadou nakladatelství, např. s Mladou frontou, Albatrosem, Vyšehradem, Naším vojskem, Československým spisovatelem, Státním pedagogickým nakladatelstvím a Kruhem. Během své umělecké činnosti podnikl studijní cesty do Itálie (1947, 1964 a 1968), SSSR (1956), Německa (1957 a 1965), Polska (1958 a 1962), Rakouska

Jaroslav Hořánek, S1, 1982

(1959 a 1964), Jugoslávie (1965) a do roku 1994 podnikl další studijní cesty do Dánska, Francie, Nizozemska, Spojených států amerických, Španělska, Švýcarska a Velké Británie. Zemřel 18. 1. 1995 v Praze.

Vystavoval v řadě galerií v Československu a v zahraničí. Zpočátku to byly kresby, pastely, oleje a grafika. Později převažovala na jeho výstavách grafika, a to především v technice serigrafie, která se stala jeho oblíbenou a stále zdokonalovanou grafickou technikou. V serigrafii se stal skutečným mistrem, a jak i tato výstava na zámku Kozel ukázala, byly výsledky jeho umělecké činnosti naprosto unikátní. Obdivovali jsme náměty, jejichž umělecké vyjádření je naprosto svébytné, a obdivovali jsme barvy, jejichž působení na diváka je nezapomenutelné. V moderním českém grafickém umění nenajdeme podobné grafické práce. Grafická tvorba Jaroslava Hořánka nás zaujme svojí opravdovostí a poctivostí. Autor nic nepředstírá a předkládá nám svůj pohled na současný svět s plným vědomím všech jeho krás a všech jeho záporů. Jeho práce jsou hlubokým filozofickým zamyšlením nad člověkem a jeho vnitřním světem, který si každý ve svých představách vytváří, ale jehož skutečnost je jiná. Ze všech výtvarných prací Jaroslava Hořánka však současně vyzařuje laskavý humor a porozumění k slabostem člověka.

Za svoji uměleckou činnost získal Jaroslav Hořánek řadu ocenění. V roce 1960 to bylo čestné uznání v soutěži k 15. výročí osvobození, v roce 1980 medaile Art Centra za šíření čs. výtvarného umění, v roce 1983 ocenění v mezinárodní soutěži exlibris v Sint-Niklaas v Belgii, v roce 1984 na X. Bienále exlibris v Malborku v Polsko a v letech 1989 a 1992 na trienále exlibris v Chrudimi.

Je těžké popisovat vystavené volné grafiky. Snad trochu napoví jejich názvy: Ptáci, (1981); Z jiného světa, (1982); Odalisky, (1984); Karneval, Čekání, Zloba, (1985); Poutník, (1986); Magie, (1987); Lázně, Očekávání, V koupeli, Krásné chvíle, Don Quijote, Velký Můr, Bekotání jeseně, Zpytování, Zámlka, (1988); Rondel, Společnou cestou, Rozpustilý, Diváci, Slunce, Pytel smíchu, (1989); Setkání, Zelená busta, Překvapení, Žena a maska, Seznámení, Zamračený klaun, (1990); Zamilovaný, Vidění, Štěstí, Kráska a Chiméry, Úsměvy, (1991); Bezpečí, Hry, Oblíbené tanečnice, Žena a muž, Groteska, Šibalství, Lázeň, Pták a ryba, Z jednoho kvádrů, 1992; Sněm, Koktejl, 1993.

Bylo vystaveno 56 kusů exlibris z let 1982 až 1989 a 24 kusů novoročenek z let 1978 až 1993, převážně v technice serigrafie a několik v technice leptu. Výstava byla doplněna ukázkami autorem ilustrovaných knih a katalogy umělcových výstav.

Výstava působila na vnímavého diváka neopakovatelným dojmem. Zaujaly barvy, náměty a mistrovská kresba. Pro mnohé návštěvníky byla tato výstava překvapením a hlubokým zážitkem.

Jan Langhammer

EDUARD MILKA

Účastníci letošního spolkového sjezdu v Karlových Varech najdou v tašce kromě obvyklých informačních materiálů také grafický list věnovaný výborem SSPE - lept s akvatintou s motivem Karlových Varů. Autorem je karlovarský grafik, který

byl sice na několika našich sjezdech, ale v jeho tvorbě převažovala volná grafika - většinou hlubotisky, akvarely a kresby. Jeho grafiky jsou dokonale provedené akvatinty, většinou střídavě barevné s realistickou kresbou. Při přípravě sjezdu jej nebylo možno pominout, a zdá se dokonce, že by jej mohla práce na drobných tiscích pro sběratele těšit. V době konání sjezdu bude mít svoji výstavu ve Vřídelní kolonádě a předpokládáme, že v programu sjezdu najdeme příležitost, jak se s ním setkat nejen při sběratelské výměně v Thermalu, ale také na samotné výstavě. Podrobnosti o tom budou ve sjezdových informačních tiscích.

Eduard Milka se narodil 7. září 1947 v Lounech, vystudoval technickou průmyslovku a absolvoval soukromá výtvarná školení. Ve Varech si po roce 1990 založil prodejní galerii (která skončila s restitucí asi jediného karlovarského domu), stal se členem Unie výtvarných umělců (dva roky dokonce předsedal její oblastní sekci), organizoval několik mezinárodních plenérů a pustil se do volné tvorby. Od roku 1996 měl deset samostatných výstav a jako téměř jediný se věnuje zachycení současné podoby lázeňského města. Na jeho kontě je jenom několik málo knižních značek, ale na sjezdu bude jistě příležitost se s Eduardem Milkou setkat a přesvědčit se, zda to se vstupem mezi exlibristické autory myslí vážně.

Eduard Milka, Buchenwaldská 57, 360 10 Karlovy Vary

M. Humplík

Eduard Milka, C3+C5, 2002

SOUTĚŽ EXLIBRIS STUDENTŮ STŘEDNÍCH A VYSOKÝCH VÝTVARNÝCH ŠKOL POŘÁDANÁ SSPE

Po dlouhých letech se opět podařilo uspořádat soutěž mladých tvůrců exlibris. Naposledy se soutěž pro mladé exlibristy konala v rámci SSPE v 90. letech. Nyní, tedy po více než deseti letech, byla uspořádána soutěž nová. S nápadem uspořádat soutěž přišel Ing. Humplík a její realizací jsem byl pověřen výborem spolku já. Na základě mých zkušeností se soutěžemi exlibris jsem vytvořil propozice, které směřovaly k co největší profesionalizaci zaslaných exlibris. Měly také omezit nebo vyloučit tzv. pseudoexlibris, kterých skutečně přišlo do soutěže jen pár. Jsem rád, že se podařilo prosadit na výboru slušné ohodnocení oceněných studentů. Výbor schválil udělení cen ve výši 1. cena 5.000,-Kč, 2. cena 3.000,-Kč a 3. cena 2.000,-Kč. Myslím, že pro studenty jsou to ceny velmi zajímavé a motivující k co nejlepšímu

výkonům. Dalšími cenami (resp. čestnými uznáními) jsme chtěli ocenit ještě zajímavá exlibris a kolekce formou věcných cen. Měli jsme tedy dobrou startovací pozici – zajímavou soutěž, lákavé ceny. Teď už jen chybělo sehnat školy a studenty, kteří by se soutěže zúčastnili. Na internetu jsem ulovil kontakty na přibližně 50 středních a vysokých škol, které mají něco společného s výtvarnem, a oslovil je s nabídkou k účasti. Přihlásilo se celkem 13 škol (17 seskupení studentů kolem výtvarných pedagogů – někdy se totiž z jedné školy přihlásily skupiny studentů samostatně). Průběžně jsem se školami komunikoval mailem a telefonicky v souvislosti s vysvětlováním dotazů na propozice. Snažil jsem se spíše vyjít vstříc, než abych striktně trval na dodržení úplně všech ustanovení (v tomto případě bychom pak mohli téměř 80% prací vyřadit). Hlavními ústupky byly formátové záležitosti, a zejména počet zaslaných výtisků. Zde bych rád vyzdvihl zejména PF UJEP, kde pod vedením pana prof.

Michaela Petrová, X3/3, 2007

Michálka vznikly práce, které dodržely podmínky ve všech bodech. Před uzávěrkou soutěže začaly naplňovat náš spolkový P.O.BOX zásilky s grafikami. Tyto zásilky jsem převzal na výborové schůzi a dovezl jsem si je do Děčína ke zpracování pro jednání poroty. Jsem velmi potěšen, že na zasedání poroty jsem mohl konstatovat, že 13 výtvarných škol přesvědčilo o účasti v soutěži 184 studentů a zaslalo celkem 315 exlibris. Myslím si, že je to úctyhodné číslo a násobně převyšuje počty účastníků předchozí, již zmíněné soutěže. Porota se sešla dne 23. 6. 2007. Jejími členy byli: Mgr. Martin Manojlín – grafik, člen výboru SSPE, doc. Josef Chalupský – člen výboru SSPE, Jiří Brázda – grafik a Hana Čápková – grafička. Členy poroty jsem nejprve podrobně seznámil s cílem soutěže (hlavním cílem bylo přivést mladé výtvarníky k exlibris, aby se stalo součástí jejich tvorby) a s propozicemi soutěže. Poté jsme rozložili v posluchárně univerzitní budovy UK ve Viničné 7 všechny práce na stoly a prohlédli jsme si je samostatně bez komentářů. Pak jsme šli společně kolem stolů a vyřazovali grafiky, které nesplňovaly kritéria soutěže, výtvarné kvality atd. Cílem bylo eliminovat asi 50% prací, které postoupí do druhého kola. Všechny práce, které sem postoupily, se staly součástí výstavního souboru – tedy souboru, který chceme prezentovat na výstavě této soutěže. V dalším kole bylo naším cílem najít práce, které budeme nominovat na ocenění.

V závěrečném kole jsme z nominovaných vybrali vítěze. Zcela jednoznačně jsme se vyslovili pro celkové vítězství Michaely Petrové (VOŠG a SPŠG Praha – Milan Erazim). Její exlibris pro mateřskou školu je nejen výtvarně čisté, propojené námětem i zpracováním s námětem a vlastníkem exlibris, ale i po řemeslné stránce velmi pečlivě a kvalitně provedené. Skutečně toto exlibris mezi ostatními „zářilo“

a jelikož slečna Petrová poslala do soutěže i další dvě práce, které měly stejné kvality, bylo naše rozhodnutí jasné. Druhá cena patří studentce s cizokrajným jménem Kulina Marija (SŠUD Brno – MgA. Ján Lastomirský). Její práce porotu zaujala zase naprosto profesionálním zvládnutím techniky mezzotinty s tématem portrétu několika hudebníků. Spojení výtvarně těžkého námětu a složité techniky v perfektním provedení nás přesvědčilo. Jelikož těch velmi zajímavých a kvalitních prací bylo opravdu hodně, rozhodli jsme se rozdělit třetí cenu na dvě. Ocenili jsme pěkný soubor dvoubarevných linorytů s námětem brouků studentky Kateřiny Hikadové (SŠUD Brno – ak.mal. Pavel Dvorský) a soubor zajímavých leptů Veroniky Pražanové (SŠUD Brno – ak.mal. Pavel Dvorský). Vysokoškoláci se bohužel nominovali pouze mezi čestná uznání, a to pouze studenti PF UJEP a FUUD UJEP – obě školy Ústí nad Labem – pedagogové Alois Kračmar a prof. Miloš Michálek. Mezi čestnými uznáními máme i zástupkyni jediné zahraniční školy, která se zúčastnila naší soutěže. Jedná se o studentku Klaudynu Wesolowskou z výtvarné školy v Kielcích z Polska. Zaslala nám velmi pěkný linoryt s námětem kostry prehistorického ptáka, ze kterého opadává peří.

Bez zajímavosti nejsou ani výsledky, které vyplynuly ze zpracování statistiky úspěšnosti škol v soutěži. Za absolutně nejúspěšnější školu bych označil VOŠG a SPŠG pod vedením pana Milana Erazima. Ze 13 přihlášených studentů získala 1. cenu, jedno čestné uznání, šest nominací na ocenění a pět grafik ve výstavním souboru. Další školou je bezesporu SŠUD Brno pod vedením ak.mal. Pavla Dvorského, Zdeňka Hally a MgA. Jána Lastomirského. Škola získala 2. cenu, dvě 3. ceny, tři nominace na ocenění a dalších osm studentů je ve výstavním souboru. Ze škol, které nezískaly žádnou hlavní cenu, stojí za zmínku určitě Univerzita Hradec Králové a její studenti, které vedl Mgr. Lubomír Netušil. Z devíti studentů se do výstavního souboru dostalo osm. Dále pak SUŠ Ostrava, kde studenty přivedl k účasti Jiří Neuwirt. Jeho 19 studentů celkem získalo jednu nominaci a 11 studentů má práce ve výstavním souboru.

Celkově považuji soutěž za velmi zdařilou a rozhodně se můžeme těšit, že ji zase někdy zopakujeme. Zatím je předpoklad, že můžeme uvažovat o tříletých cyklech. Pevně doufám, že se alespoň s některými jmény budeme i nadále v exlibris setkávat, protože to bylo vlastně hlavním smyslem našeho snažení.

Výstava souboru oceněných a nominovaných prací se uskuteční na sjezdu SSPE v Karlových Varech, kde budou zároveň předány ceny. Současně bude vydán katalog formou prezentace na CD. Tato forma byla zvolena hlavně proto, že nám dovolí zhotovit širokou prezentaci celého výstavního souboru v barvě. Jednáme též o možnosti vystavení souboru v Praze a na jiných místech v republice.

Mgr. Martin Manojlín

JEŠTĚ K SINT-NIKLAAS 2007

To, co je pro filmaře festival v Cannes nebo v Benátkách, je pro tvůrce exlibris Sint-Niklaas. Nejprestižnější soutěž v oboru, kterou belgičtí pořadatelé vypisují každé

dva roky. Letos to byla již soutěž šestnáctá. Také je nejhojněji obesílaná umělci z celého světa, i když, jak si řekneme dále, vývoj ve světě postihuje i ji.

O úspěchu Martina Manojlína, který v poslední soutěži získal první cenu v kategorii tisk z výšky, napsal v Knižní značce 2/2007 již Zdeněk Řehák s mnoha dalšími zajímavými a potřebnými údaji. Protože míváme ve zvyku při představování výsledků soutěží uvádět ještě jiné informace, dovolíme si k tomu předuležitému Sint-Niklaas 2007 něco přidat.

Počet účastníků - 357 - je sice úctyhodný, ale při srovnání s lety minulými o hodně nižší. V roce 2001 soutěž obeslalo 803 (!) výtvarníků. V letech 2003 a 2005 jich bylo téměř shodných 576 a 569. Rozdíl vůči současnosti je tedy výrazný. Je to zjevné z ubývajícího počtu zúčastněných z jednotlivých zemí. Jen jako ukázka: z Ruska v roce 2001 poslalo své práce do Sint-Niklaas 117 umělců, počet postupně klesal až na současných 17! A z Číny se přihlásilo v roce 2001 38 umělců a nyní - jeden!

Poslední soutěž obeslalo, přirozeně, nejvíce výtvarníků belgických (84), dále pak italských (25), po dvaceti z Argentiny a Bulharska, z Polska 19, z Ruska (17), z Turecka (16), z Běloruska (13) a od nás a z Ukrajiny (12). S účastí nad deset se dostali ještě Nizozemci (11). Celkem to byli umělci ze 40 zemí.

Od nás je v uváděna účast 12 výtvarníků. (V roce 2001 jich bylo 48!) V katalogu výstavy je z nich jmenováno však jen 9. Jsou to (podle abecedy): Boris Brankov z Prahy, Dobroslava-Kelsey Broďáková-Urbanová z Krnova, Dana Jandová z Prahy, Michaela Lesařová-Roubíčková z Prahy, Martin Manojlín z Děčína, Vlasta Matoušová z Turnova, Jaroslav Minář z Postřelkova, Štefan Škapík z Liberce a Milada Těhníková z Prahy.

Jch

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKÝM EXLIBRIS ROKU 2006

František Peterka, S1, 2006

Počátkem loňského roku jsem na internetu zveřejnil vlastní stránky www.exlibris.applet.cz, na kterých jsem se rozhodl představovat nová exlibris, která u nás v průběhu roku vznikají. Mým cílem nebylo kopírovat hradeckou Žatvu, ale chtěl jsem celoročně nabídnout k nahlédnutí jak sběratelům, tak i širší veřejnosti to krásné, co u nás vzniká. Stránky informují o novin-kách, upozorňují

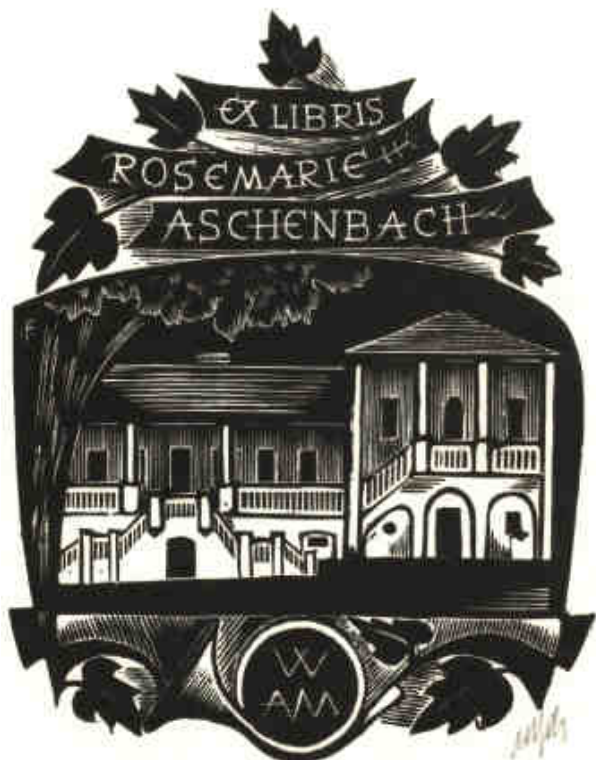
na další zajímavé internetové stránky a také, pokud mě informujete, jsou zde pozvání

na sběratelská setkání a výstavy. Snažím se tak podchytit a zdokumentovat práci našich autorů. Každá z vystavených knižních značek je sběratelem nebo výtvarníkem pojmenována a následně s veškerými údaji zaevidována. Ohlasy jak ze strany sběratelů, tak i autorů mě utvrdily v tom, že bych v této své práci měl i v příštích letech pokračovat. Vždyť v prvním zkušebním roce bylo představeno 81 exlibris od 32 autorů. Radost mám také z toho, že na stránkách dostali prostor rovněž začínající autoři. Jak Petra Palcová, tak dnes již mezi sběrateli známý a vyhledávaný Karel Musil. V tomto duchu bych chtěl i nadále pokračovat, a proto dostávají noví umělci i v tomto roce na mých stránkách znovu dostatečný prostor k předvedení svých prací. Na tomto místě musím ještě jednou poděkovat všem, kteří na tyto stránky v loňském roce svými novými lístky nejvíce přispěli. Z autorů to jsou: (v příštím roce jubilující) Zbigniew Kubeczka, Jiří Neuwirt, Petr Ptáček, Vladimír Šavel jun. a také již dříve zmiňovaní oba mladí tvůrci. Ze sběratelů pak nemohu opomenout na MUDr. Rudolfa Příbyše, jehož moudré sovy často na nás shlížely z těchto stránek, a také na neúnavného hledače talentů z Podještědí, pana Slavomíra Solaře. Díky vám za všechny, které jste svou laskavostí potěšili.

Všechny lístky budou ještě jednou vystaveny v nově rekonstruované Knihovně města Ostravy od 5. září do 5. října 2007 na výstavě se stejným názvem jaký má tento článek. Tato výstava bude ještě doplněna o exlibris vytvořená frýdlantským rodákem Ferdišem Dušou. Zde bude poprvé veřejnosti představena téměř ucelená přehlídka exlibris, která za sedmdesát let svého plodného života na tomto malém formátu vytvořil.

A ještě něco: nezapomeňte mi napsat všichni, kteří jste na stránky svůj nový lístek věnovali. Čeká na Vás CD se všemi představovanými lístky a také jejich soupis.

Stanislav Šereda, seredovi@volny.cz

WER SAMMELT, VERSTREUT NICHT

Sammeln ist eine Lust, die zur Leidenschaft werden kann. Sammeln sollte nicht einfach Anhäufen, sondern ein zielstrebiges und zielgerichtetes Auswählen von Objekten sein, die eine bestimmte grafische Technik, eine prägnante Zeitströmung oder das Schaffen eines Künstlers dokumentieren um auch wissenschaftliches Arbeiten zu ermöglichen.

Aber viel wichtiger scheint mir, ist die Freude, die ich beim Suchen, Finden, Tauschen und beim Einordnen in die

Sammlung empfinde, sind die menschlichen Kontakte, die bei diesen Prozessen wachsen und zu einer Gemeinschaft verbinden.

Begünstigt durch meine Wohnlage waren Besuche und Aufenthalte im Gebiet der ehemaligen ČSSR eine ganz normale Angelegenheit, die uns Land und Leute ein wenig kennenlernen ließen. Kunst und Kultur gehörten immer zu den Höhepunkten der Besuche. In Museen und vielen Ausstellungen konnten wir unsere Kenntnisse über Malerei, Grafik und Plastik im Vergleich mit den Arbeiten tschechischer und slowakischer Künstler oft korrigieren und erweitern. Es dauerte nicht lange, und wir erfassten die subtilen Eigenheiten ihrer Kunstsprache.

Da ich 1984 begonnen hatte, Exlibris zu sammeln, war es naheliegend, meine Aktivitäten in diese Bereiche auszuweiten. Bald gab es auch Kontakte zu Künstlern und Besuche in Ateliers. Einmal mit der Materie befasst, nahm ich mit Erstaunen und mit Freude die große Tradition des tschechischen Exlibris-Schaffens war. Mirko

Kaizl war mein erster Tauschpartner, dem ich mehrfach persönlich in Prag begegnete. 1989 ließ ich mir dann das erste tschechische Exlibris von Jindřich Novák, dem Mann, dessen Signatur in einem Regenschirm besteht, als Radierung gestalten. Inzwischen besitzen mein Mann und ich weitere Exlibris-Arbeiten von tschechischen und slowakischen Künstlern. Zu nennen sind: Dr. Otakar Mařík, Bohumil Krátký, Leo Bednárik, Renata Kaiserová, Katerina Vavrová, Igor Cvacho, Martin Manojlín, Miroslav Houra, Kateřina Vítečková, Jana Ondrušová, Miroslav Knap, Antonín Odehnal, Marie Michaela Šechtlová, Jaroslav Dajč und Vlastimil Sobota. Viele Künstler sind bemüht, dem Anliegen des Exlibris in Inhalt und Form gerecht zu werden und nicht den modischen Trends der

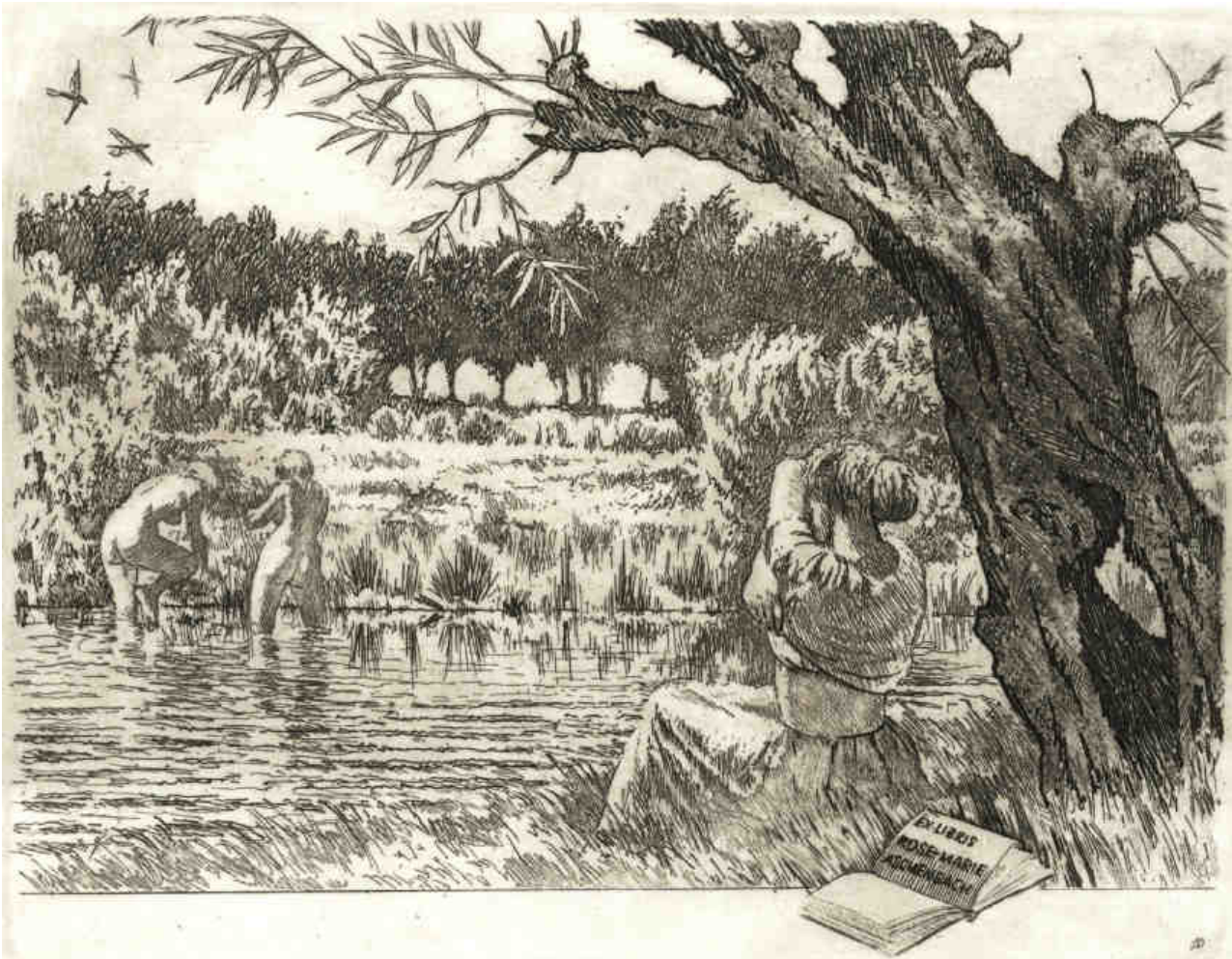

Jaroslav Dajč, C4/b, 2000

„EIGNERGRAFIK“ nachzujagen. Es wird jedoch an den Auftraggebern liegen, wie lange diese Bastion gehalten werden kann. Leider gibt es nur noch wenige Länder, in denen der Hoch- und Flachdruck eine so erfreuliche Rolle im Gestalten von Bucheignerzeichen spielt wie in der Tschechischen Republik. Alle grafischen Arbeiten, gleich welcher Technik, zeigen ein hohes technisches Niveau in der Ausarbeitung wie im Druck.

Tschechische und slowakische Exlibris nehmen inzwischen einen besonderen Platz in meiner Sammlung ein. Aus den angeführten Gründen wurde ich dann auch Mitglied der SSPE und nehme an vielen Treffen der Sammler teil. Daraus ist für mich aber auch eine gewisse Verpflichtung erwachsen, diesen Arbeiten in meinen Ausstellungen einen besonderen Platz zu reservieren, was die Sammler und Künstler, die 2006 zur DEG-Tagung in Zwickau waren, in meiner zentralen Ausstellung zur Tagung, bestätigt fanden. Besonders Marina Richterová hat sich mir gegenüber darüber lobend geäußert. In der KNIŽNÍ ZNAČKA hat allerdings weder die Tagung noch diese Ausstellung, obwohl beide durch ein Mitglied der SSPE organisiert und gestaltet waren, Erwähnung gefunden.

Jährlich gestalte ich mindestens zwei Ausstellungen in Museen, Galerien, Verwaltungsgebäuden (Stadt, Landkreis) und Arztpraxen. Die Auswahl der Exponate erfolgt nach unterschiedlichen Aspekten: nach Techniken, Motiven, Zeitabschnitten, künstlerischen Handschriften. Im Moment stelle ich in 17 Rahmen tschechische und

Antonín Odehnal, C3, 2001

slowakische Holzschritte und Holzstiche, verbunden mit einem informativen Text zu diesem Techniken in einer zahnärztlichen Gemeinschaftspraxis aus. Darunter befinden sich Arbeiten von M. Manojlín, F. Kobliha, I. Rumanský, K. Němec, J. Burka, A. Grmelová, M. Florian, V. Komárek, Z. Mézl, J. Weiser, J. Lukavský, K.

Svolinský, V. Cinybulk. Durch die Ärzte und das medizinische Personal gibt es positive Rückmeldungen über die Reaktionen der Patienten.

Zur Ausklang des Jahres gestalte ich in diesen Räumen eine Exposition mit Künstlergrüßen zum Jahreswechsel (PF), die in verschiedenen Techniken und zu verschiedenen Zeiten geschaffen wurden. Dabei werden tschechische Künstlergrüße auch wieder eine dominante Rolle spielen.

Ich freue mich immer, wenn Bucheignerzeichen aus den Bereichen der SSPE Anklang beim Publikum finden; deswegen werde ich auch weiterhin bemüht sein, die vielfältigen künstlerischen Handschriften dieser Regionen zu sammeln und sie der Öffentlichkeit präsentieren. Zu dieser Art des Sammelns gehören aber auch Partner, die nicht nur materiellen Erwägungen heraus tauschen.

Rosemarie Aschenbach

KDO SBÍRÁ, NEZTRÁCÍ

Sbírání je radost, která se může stát náruživostí. Sbírání nemá být prosté hromadění, ale cílevědomá a účelová volba objektů, která dokumentuje určité grafické techniky, výstižné časové proudy nebo tvorbu nějakého umělce a také umožňuje vědecké práce.

Ale mnohem důležitější jak se mi zdá, je radost, kterou pociťuji při hledání, nalézání, výměně a při pořádání sbírky, a lidské kontakty, které při těchto procesech vznikají a spojují sběratele do jedné společnosti.

Vlivem místa mého bydliště to byly především normální příležitosti k návštěvám a pobytům na území dřívější ČSSR, které nám pomohly trochu poznat tuto zemi a lidi. Umění a kultura vždy patřily k vrcholům návštěvy. V muzeích a na mnoha výstavách jsme si mohli opravovat a rozšiřovat své znalosti o malířství, grafice a plastikách ve srovnání s pracemi českých a slovenských umělců. Netrvalo to dlouho a pochopili jsme subtilní osobitost jejich umělecké řeči.

Když jsem v roce 1984 začala sbírat exlibris, bylo snadno pochopitelné, že jsem svoji aktivitu rozšířila tímto směrem. Brzy to byly také kontakty s umělci a návštěvy v ateliérech. Najednou, když jsem se zabývala těmito artefakty, uvědomila jsem si s úžasem a radostí pravdu o velké tradici v tvorbě českého exlibris. Mým prvním výměnným partnerem byl pan Mirko Kaizl, se kterým jsem se vícekrát v Praze osobně setkala. V roce 1989 jsem si pak nechala vytvořit první české exlibris panem Jindřichem Novákem, mužem, jehož signatura spočívá v paraplíčku, v technice leptu. Mezitím již můj muž a já vlastníme další exlibris českých a slovenských umělců. Jmenovitě to jsou: dr. Otakar Mařík, Bohumil Krátký, Leo Bednárik, Renata Kaiserová, Katerina Vavrová, Igor Cvacho, Martin Manojlín, Miroslav Houra, Kateřina Vítečková, Jana Ondrušová, Miroslav Knap, Antonín Odehnal, Marie Michaela Šechtlová, Jaroslav Dajč a Vlastimil Sobota.

Mnozí umělci se snaží vyhovět požadavkům exlibris co do obsahu a formy a nepodlehnout módním trendům „osobní grafiky“. Bude však záviset na objednavatelích exlibris, jak dlouho se ještě tato bašta udrží. Bohužel je pouze málo zemí, ve kterých tisk z výšky a z plochy hraje tak potěšitelnou roli v tvorbě knižních

značek jako v České republice. Všechny grafické práce - je jedno v jaké technice - vykazují vysokou technickou úroveň jak ve zpracování, tak v tisku. Česká a slovenská exlibris mezitím zaujala významné místo v mé sbírce. Z uvedených důvodů jsem se pak stala členkou SSPE a účastnila se mnoha setkání sběratelů.

Z toho pro mě vyrostl určitý závazek rezervovat těmto pracím v mých výstavách zvláštní místo, o čemž se mohli přesvědčit sběratelé a výtvarníci v roce 2006 na sjezdu DEG ve Cvikově na mé hlavní výstavě k tomuto sjezdu. Zvláště Marina Richterová se mi k tomu pochvalně vyjádřila. V Knižní značce však ani sjezd, a ani tato výstava, ačkoliv oboje organizoval člen SSPE, nenalezly zmínku.

Ročně připravuji minimálně dvě výstavy v muzeích, v galeriích, ve správních budovách (město, okres) a v lékařských ordinacích. Volba exponátů probíhá podle různých aspektů: podle techniky, motivů, časových úseků, uměleckých rukopisů. Momentálně vystavuji v 17 rámech české a slovenské dřevořezy a dřevoryty společně s informativním textem k těmto technikám v jedné společné lékařské zubní praxi. Mezi vystavenými grafikami jsou práce M. Manojlína, F. Koblihy, I. Rumanského, K. Němce, J. Burky, A. Grmelové, M. Floriána, V. Komárka, Z. Mézla, J. Weisera, J. Lukavského, K. Svolinského a V. Cinybulka. Prostřednictvím lékařů a medicínského personálu dostávám pozitivní informace o reakcích pacientů.

Ke sklonku roku představím v těchto prostorách expozici uměleckých pozdravů k novému roku (PF), které byly vytvořeny různými technikami a v různé době. Mezi nimi budou hrát české novoročenky opět významnou roli.

Mám vždy radost, když nalézají knižní značky z oblasti SSPE ohlas u publika. Budu se proto také nadále snažit tyto rozmanité umělecké projevy z Česka a ze Slovenska sbírat a představovat na veřejnosti. K tomuto druhu sbírání patří ale také partneři, kteří nevyměňují pouze na základě materiálních úvah.

Překlad Lgh

Rosemarie Aschenbach

JOSEF JÍRA, JAROSLAV KLÁPŠTĚ, VLADIMÍR KOMÁREK - GRAFIKA

V neděli 17. června 2007 byla slavnostně zahájena v Městském muzeu v Jaroměři výstava grafiky tří významných umělců: Josefa Jíry, Jaroslava Klápštěho a Vladimíra Komárka, kteří jsou nám rovněž známí jako tvůrci exlibris. Grafiky pro výstavu zapůjčil ze své sbírky tiskař, člen SSPE a SČB a sběratel grafiky Petr Kábrt z Lomnice nad Popelkou, který měl rovněž úvodní slovo. V hudební části vernisáže výstavy vystoupili otec a syn Brunnerovi.

Petr Kábrt mimo jiné řekl: „Dnešní výstavou chci symbolicky poděkovat akademickým malířům Josefu Jírovi, Jaroslavu Klápštěmu a Vladimíru Komárkovi za vše, co pro mě udělali, za šanci a

Petr Kábrt při zahájení výstavy

trpělivost při naší spolupráci. Vždyť teprve při instalaci této výstavy jsem si uvědomil, že naše spolupráce měla význam i pro české výtvarné umění. Tato výstava je bezesporu největší společnou výstavou grafiky výše jmenovaných mistrů. Všichni tři jsou dnes uznávanými osobnostmi v českém výtvarném umění a nic na tom nezmění ani skutečnost, že jejich díla nejsou prozatím zastoupena v Národní galerii v Praze, kam samozřejmě právem patří.“

Všichni tři umělci se spolu přátelili. Snad nejméně je z nich známý Jaroslav Klápště. Josef Jíra však o něm říkával, že Jaroslav je z nich v grafice nejlepší. Jaroslav Klápště si Petra Kábrta jako uměleckého tiskaře velmi cenil a do své monografie napsal: „ Po dlouhá léta jsem ryl desku za deskou u vědomí, že jsou nepřijatelné. Tyto „úkoly pilnosti“ sloužily postupně jako jakýsi zpřeházený deník, značně rozsáhlý. Tiskl jsem vždy jen několik listů, nebyly určeny pro veřejnost a neměl jsem čas se s tisky patlat. Teprve v posledních letech mi osud přihrál výborného tiskaře Petra Kábrta, který oživil i desky léta odpočívající. Nekonečná trpělivost, pokora, náročnost a řemeslný fortel – to jsou vlastnosti tohoto muže. Jemu patří dík za konečnou podobu většiny mých listů.“

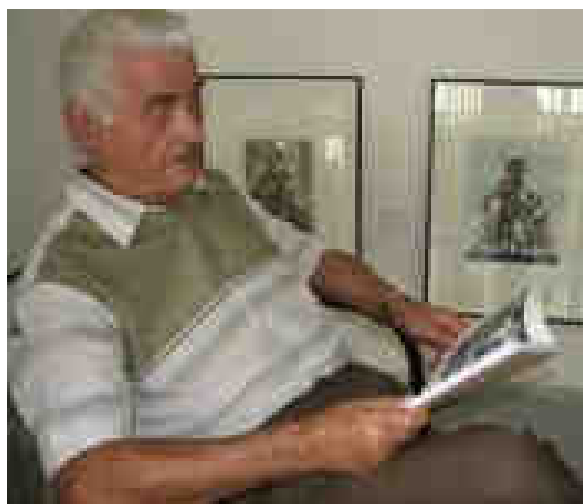
Petr Kábrt - kromě těchto tří umělců - tiskl i grafiku Ludmily Jiřincové a svého otce Josefa Kábrta. Všichni již zemřeli a on se nyní stará o jejich umělecký odkaz pořádáním výstav jejich grafických prací. Nelituje času a námahy i přesto, že tiskne grafiku dalším umělcům. Patří mu za to dík a uznání.

Výstava trvala do 28. září 2007. Městské muzeum v Jaroměři sídlí v bývalém Wenkeově obchodním domě, projektovaném architektem Josefem Gočárem. Dům v roce 1938 koupilo město Jaroměř a v roce 1947 se stal sídlem Okresního muzea a od roku 1960 Městského muzea v Jaroměři. V letech 1985 až 1987 byla provedena rekonstrukce fasády a byly restaurovány interiéry budovy. Je zde umístěna stálá expozice J. Šímy, O. Španiela a J. Wagnera.

Vladimír Mikule

ČESKÁ GRAFIKA I

Zajímavou výstavu ze své sbírky grafiky uspořádal čestný člen našeho spolku pan Josef Dolívka (1934) ve výstavních sálech Kulturního klubu u hradeb, Duha v Prostějově. Výstava se konala od 11. 6. do 9. 7. 2007. V této první části výstavy

byli představeni zemřelí autoři: Jan Bauch, Cyril Bouda, Vladimír Boudník, Vojtěch Cinybulk, Petr Dillinger, Jan Halla, Daniela Havlíčková, Josef Istler, Ota Janeček, Josef Jíra, Josef Kábrt, Milada Kazdová, Vladimír Komárek, Jan Kristofori, Josef Liesler, Alois Moravec, Karel Müller, Jindřich Pileček, Vladimír Silovský, Karel Svolinský, Antonín Strnadel, František Tichý, Karel Toman, Emilie Tomanová, Jaroslav Vodrážka a Jan Zrzavý.

Krásná výstava přinesla zamyšlení nad vykonaným dílem těchto vynikajících českých grafiků, blízkých našim srdcím, a obdiv celoživotnímu sběratelskému úsilí Josefa Dolívky.

Lgh

VÝSTAVA K JUBILEU JIŘÍHO SOUKUPA

Galerie na mostě v Hradci Králové uspořádala společně se zdejší sekcí Spolku sběratelů a přátel exlibris ve dnech 25. 6. až 28. 7. 2007 výjimečnou výstavu **Malované dopisy a listy z památníku Jiřího Soukupa** při příležitosti jeho životního jubilea.

Jubilant na výstavě představil malované dopisy a kresby a koláže z památníku od více než sto šedesáti převážně českých výtvarníků, se kterými jej spojovalo přátelství, sběratelství grafiky a pořádání výstav.

Pod každým artefaktem byla umístěna stručná a výstižná informace o autorovi. Většina autorů patří k nejvýznamnějším českým grafikům, jako C. Bouda, J. Liesler, L. Jiřincová, O. Janeček, V. Sedláček, K. Svolinský, A. Born či I. Kantůrková. Byli zde však zastoupeni také výtvarníci zahraniční.

Mezi nejvýznamnější řadí J. Soukup dopis od prof. dr. Františka Dvořáka, doplněný kresbou „příšerek“ Jaroslava Hořánka. Nejstarším artefaktem je kolorovaná tušová kresba sv. Jiří z roku 1942 od Evy Petrové a nejtěžším artefaktem je krajina namalovaná na dřevěném špalku Jaroslavem Křížem za skupiny Tolerance.

Kresby v dopisech jsou většinou vtipné a nádherné. Např. Miroslav Houra se ve svém dopisu vyjadřuje ke svému zdravotnímu stavu a nakreslil se, jak leží pod duchnou, kaligraficky popsanou svým dopisem. Podobných vtipků je většina. Námětově však výstavě dominují koně. Nelze zde přehlédnout nádhernou kresbu koně od M. Houry. Ostatně jubilant, milovník a znalec koní, napsal svoje vyznání v legendě ke kresbě Josefa Beneše: „Nejkrásnější, co se Stvořiteli povedlo, je žena a kůň.“

Boris Kjulleněn, kresba, 1993

Vernisáž výstavy byla rekordně navštívena. Do Hradce přijeli hosté z Brna, Sobotky, Pardubic, Ústí nad Orlicí, Dobrušky, Hořic, Hlinska, Náchoda. Přijela řada významných osobností z celého kraje.

Snad by bylo možné tuto výstavu přiblížit širší veřejnosti katalogem nebo prostřednictvím webových stránek na internetu.

Milý příteli Jiří, dovoluji mně, abych Ti jménem Hradecké sekce sběratelů vyjádřil náš dík a obdiv k Tvému sběratelskému fandovství, které umožnilo tuto výstavu k Tvým osmdesátinám uspořádat.

A na závěr si ještě, laskavý čtenáři, přečti vyznání našeho jubilanta: „S přibývajícím věkem moje sběratelství ztrácí na razanci. Bývaly časy, kdy jsem na sjezdu měnil 400 a více listů nebo prostě vyměnil s dr. Karlem Žižkovským nebo prof. Mirko Kaizlem hromádku exlibris za hromádku jen podle oka s dnes již nepředstavitelnou důvěrou v přátelství. V posledních letech jsou již ty výměny útlé, ale jsou to příležitosti k bohatým dojmům z nevšedních setkání s přáteli. Vážím si toho. Vážím si dobrých vztahů, dobrých přátel, dobrého umění v našich sbírkách. Raduji se z toho, co mám, i když mi již nevádí, že něco nemám.“

Stanislav Zídek

ŽEŇ ČESKÉHO A SLOVENSKÉHO EXLIBRIS 2006

V prostorách Farmaceutické fakulty UK se konala v Galerii na mostě ve dnech 28. května až 22. června 2007 přehlídka tvorby českých a slovenských autorů exlibris vytvořených v roce 2006. Žně se zúčastnilo 71 autorů. K přehlídce byl vydán katalog vystavených exlibris s mnoha reprodukcemi.

V úvodním článku je zamyšlení nad současným stavem sběratelství a tvorby exlibris v Česku.

Opět je možno si položit otázku, proč na letošní přehlídce chybí dříve stálí účastníci, jako J. Brázda, J. Krejčová, M. Manojlín, J. Roubalová, K. Ryvolová, V. Sobota, H. Storchová, M. M. Šechtlová, V. Veselý a O. Vychodilová. Doufejme, že je jejich neúčast pouze dočasná.

Snad bych mohl vyjmenovat ty autory, kteří mě svými exlibris potěšili: G. Alexandrov, A. Antonová, P. Augustovič, K. Beneš, D. Benešová, J. Bouda, H. Cejnarová, J. Dajč, V. Hadomský, D. Jandová, P. Kocák, Z. Kubeczka, J. Kubíček, V. Matoušová, K. Musil, O. Páleníček, L. Rusek, J. Sivá, K. Smetanová, N. Synecká, M. Těhníková, K. Tichý, J. Tomanová-Legáthová, D. Urbaník, Ch. Valoušek, B. Votavová a V. Znamenák.

Potěšitelné bylo, že se zúčastnil poměrně velký počet vynikajících slovenských autorů. Povzbuzující je zájem mladých, začínajících autorů, ale ze škol se tentokrát zúčastnili pouze žáci L. Netušila z Univerzity Hradec Králové.

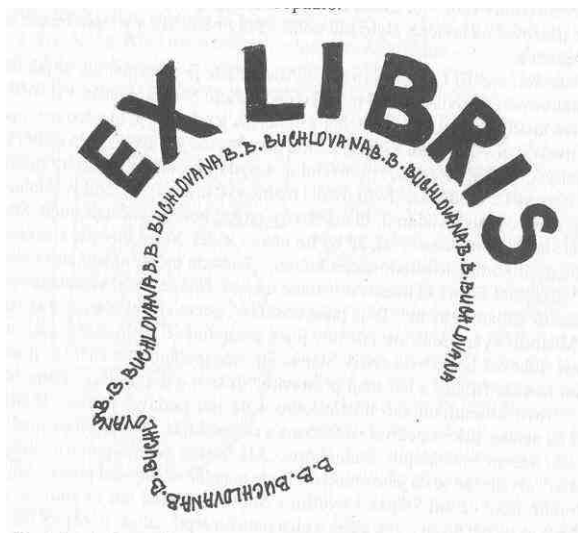
Připomeňme, že o zdar přehlídky a vydání katalogu se významně zasloužila Mgr. Ladislava Valášková. Katalog byl tentokrát vytištěn na kvalitním papíru, má celkem 52 stran a velké množství reprodukováných exlibris.

Jan Langhammer

DĚTSKÁ VÝTVARNÁ SOUTĚŽ EXLIBRIS 2007 V UHERSKÉM HRADIŠTI

Dětské oddělení Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana překypuje aktivitou. Již po několikáté pořádá pro děti do 15 let soutěž literární a výtvarnou. Tématem letošní literární soutěže bylo 750. výročí založení města, ve výtvarné soutěži pak návrh na exlibris.

Do výtvarné části soutěže došlo 259 (!) návrhů na knižní značku od nejmenších školáků až po patnáctileté deváťáky; odvahu utkat se s vlastními dětmi našlo dokonce i pět dospěláků. Posouzení prací dostala za úkol porota, v níž na dálku společně pracovali ak. malíř František Petrák, profesor Výtvarné školy v Uherském Hradišti, básník Jiří Žáček a Milan Humplík za SSPE. Výbor z povídek a veršů, ilustrovaný výběrem prací ze soutěže výtvarné, vydala knihovna BBB ve dvoudílném sborníku na celkem osmdesáti stránkách. Kdo a jak byl oceněn, není v tomto případě podstatné, ukázkou jedné z prací otiskujeme - důležitá je činorodost knihovnic dětského oddělení a velkorysost vedení knihovny je v takové „neproduktivní“ činnosti podporovat. Ostatně organizátorky soutěží skromně zůstaly i ve sborníku v anonymitě. Zaslouží si však i náš dík a uznání - možná, že za pár let se na Moravě objeví velké hemžení sběratelů.

MH

VÝMĚNNÝ DEN V PLANÉ NAD LUŽNICÍ

Příjemné setkání sběratelů exlibris a výtvarníků přinesl výměnný den v Plané nad Lužnicí, konaný dne 9. 6. 2007. Účast nebyla, pravda, veliká. Sešlo se zde dvacet pět zájemců o výtvarné umění a exlibris. Grafik-litograf Petr Ptáček vytvořil pro setkání grafický list s motivem motocyklových závodů. Ze zahraničních sběratelů se zúčastnili pouze manželé Aschenbachovi z Německa. Škoda, doufali jsme, že přijedou rovněž naši přátelé z Rakouska. Z výtvarníků jsme přivítali Vlastimila Sobotu, Petra Ptáčka, Marii Michaelu Šechtlovou a Evu Vlasákovou. Byl čas na klidnou výměnu exlibris, rozhovory s výtvarníky a na přátelské popovídání mezi sběrateli. Na závěr se

*Manželé Aschenbachovi a Lad. Dvořák
(uprostřed)*

Byl čas na klidnou výměnu exlibris, rozhovory s výtvarníky a na přátelské popovídání mezi sběrateli. Na závěr se

uskutečnila aukce drobné grafiky, kterou připravil pan Ing. Humplík a uskutečnil pan doc. Chalupský. Dík za uspořádání výměnného dne patří panu Jiřímu Hlinovskému, jeho mamince paní Jiřině Hlinovské a také panu starostovi Františku Chramostovi. Těšíme se na další výměnný den v Plané a doufáme v rozmnožení výměnných dnů v příštích letech i do dalších českých, moravských a slezských měst.

Výbor SSPE

VÁCHAL A MACKOVÁ V RADIMI A STUDEŇANECH

30. června 2007, v rámci 120. výročí narození grafičky A. Mackové, uspořádali stálí i dočasní obyvatelé její rodné obce Studeňan a blízké Radimi atraktivní výstavu. Před bývalým statkem, kde žila přibližně třicet let s J. Váchalem, byla oběma odhalena prozatímní pamětní tabule. Téměř sto padesát přihlízejících vyslechlo projevy starostky Zdeňky Brixové a Martiny Vítkové z hradecké galerie. Pražská pedagožka paní Šindlarová citovala z Krvavého románu a vše hudebně podbarvila ředitelka LŠU v Lomnici nad Popelkou paní Lenka Krausová. Tzv. blátivou uličkou jsme se pak přesunuli do budovy bývalého MNV ve Studeňanech. Ve třech sálech místní nadšenci pod vedením pana Hakena připravili v rekordním čase obsáhlou jednodenní výstavu zahrnující i takové grafické unikáty J. Váchala jako sv. Františka se zvířátky a listy z Receptáře barevného dřevorytu, originální dopisy, věnování apod. Po 19. hodině následovala pouť pro 210 účastníků. Akci nepodpořila žádná VIP či celebrita, jen parta nadšenců vytvořila neopakovatelnou atmosféru na počest slavných obyvatel Studeňan - A. Mackové a J. Váchala.

Petr Tylínek

SJEZD ŠVÝCARSKÉ SPOLEČNOSTI SECL

Švýcarská exlibristická společnost pořádá své sjezdy střídavě, v sudých letech jako jednodenní setkání - podle našeho měřítko to jsou výměnné dny - a v lichých letech jako sjezdy s valnou hromadou společnosti, hodnocením činnosti a volbou vedení. Letošní, dvoudenní, se konal 29. a 30. června 2007 v Curychu v přednáškovém sále Zentralbibliothek - druhé největší knihovny ve Švýcarsku. Součástí sjezdu byla také výstava asi dvou set exlibris osmnácti curyšských umělců 19. a první poloviny 20. století, nám jen málo známých. Jsou však podrobně charakterizováni s četnými ukázkami prací ve zvláštním čísle časopisu SECL-Express (č. 69 z května 2007). Zajímavá výstava připomněla také osobnost a dílo sběratelky Agnes Jenny Wegmann (1887-1975), která zpracovala podrobný popisný seznam švýcarských exlibris do roku 1900. Seznam obsahuje 8395 záznamů a byl vydán v knižní podobě jako dvousvazkové dílo budící respekt. Na výstavě byla k vidění i část kartotéčních lístků, které autorka k evidenci a popisu používala, a některá její exlibris. Ústředním bodem programu schůze byla volba prezidenta, protože Josef Burch se této funkce vzdal po osmnácti letech úspěšného a rozvážného řízení společnosti. Novým předsedou se stal Stefan Hausherr, knihovník z Winterthuru.

Sjezdu a výroční schůze se zúčastnilo asi čtyřicet z celkového počtu 97 členů. Na sjezdech SECL se neplatí sjezdový poplatek, roční členský příspěvek je 60 CHF, což je asi 40 Euro.

M. Humplík

ZÁJEZD NA SJEZD V SINT NIKLAAS

Milí přátelé sběratelé a výtvarníci, belgický spolek sběratelů exlibris Grafia oslaví v příštím roce 50 let svého trvání. U příležitosti tohoto jubilea pořádá ve dnech 11. až 13. dubna 2008 ve městě Sint Niklaas sjezd. Náš spolek se rozhodl uspořádat tam zájezd, který se uskuteční ve dnech 9. až 14. dubna 2008. Bude se jednat o kombinovaný zájezd, ve kterém bude spojeno poznávání uměleckých památek ve Flandrech s účastí na jubilejním sjezdu Grafie. Cesta tam proběhne ve středu přes den (odjezd ráno z Prahy přes Plzeň) a se zastávkou v některém německém historickém městě. Ubytování bude po čtyři dny na jednom místě s možností hvězdicových výjezdů. Cesta zpět proběhne v noci z neděle na pondělí. Orientační cena zájezdu je 6250 Kč (doprava 3750 Kč + ubytování se snídaní 2500 Kč). Podrobné informace s cenami a s možností přihlásit se na tento zájezd obdržíte na sjezdu v Karlových Varech a v Knižní značce 4/2007. Vážení přátelé, naplánujte si na příští rok poznávací a výměnný zájezd do Belgie. Nebudete litovat.

Jiří Hlinovský

OBRÁTILI SE NA NÁS

Pan **Eugenio Rincón** má starou tetu, žijící v Madridu, která má mít rozsáhlejší sbírku exlibris po svém manželovi. Jde o exlibris zejména ze začátku dvacátého století. Nabízí je k prodeji. V tuto chvíli je však teprve pořádá, ale informuje o tom předem. Jinak žije v Mexiku, ale do Madridu zajíždí. Adresa pana Rincóna je: Eugenio Rincón, Adolfo Prieto 1513 - 5040, 03100 Mexico D.F., Mexico. E-mail: e-rincon@prodigy.net.mx.

Z Číny se nám ozval pan **Nannan Wang**. Má velkolepou myšlenku vybudovat v Pekingu galerii evropského exlibris, a tak se obrací na všechny sběratele a umělce s prosbou o pomoc. Naše výtvarníky jsme o jeho snahách i žádostech již informovali. Jak si vše přesně představuje nám zatím nesdělil. Má adresu: Ruidu Guoi 10-3-1702, Tongzhou District, 10101 Beijing, China. E-mail: natedogg79@msn.com.

A nejbizarnější dotaz. Pro svou diplomovou práci slečna **Karin Militká** chtěla vědět, zda existují exlibris s námětem želvy! Práci již dokončila, ba i obhájila, ale jak nám potvrdila, její zájem trvá dále! Nyní úspěšně ukončila Pedagogickou fakultu Palackého univerzity v Olomouci, a to na katedře výtvarné výchovy. Vytvořila tam v leptu a akvatintou cyklus drobných grafických lístků s námětem - želva! Pokud někdo o "želvím" exlibris víte, můžete jí to sdělit na adresu: Karin Militká, V zátiší 1668, 547 01 Náchod, e-mail: c.a.r.i.n@seznam.cz.

Jch

SMUTNÉ JARO RUSKÉHO EXLIBRIS

Letošní jaro bylo k ruským exlibristům mimořádně kruté. Měsíc po A. Kalašnikovovi (3. května 2007) zemřel v Moskvě bibliofil, sběratel, ale především zakladatel (1991), ředitel a kurátor moskevského muzea exlibris **Vladimír Vasiljevič Loburev**. „Jeho“ muzeum v samém centru Moskvy v ulici Pušečné shromáždilo snad celou produkci moderního ruského exlibris a velmi ochotně se podílelo na mnoha výstavách a propagačních i dokumentačních akcích.

Druhou významnou ztrátou bylo zcela nečekané úmrtí **Vejamina Viktoroviče Chudoleje**. V. Chudolej byl předním odborníkem v oblasti medicínského výzkumu s mezinárodní reputací, byl členem Ruské akademie přírodních věd, předsedou nezávislého výboru pro ekologii při Akademii věd Ruska, autorem 15 monografií a více než 450 publikací z oboru onkologie, ekologie a genetiky. Pracoval ve vědeckých ústavech a na univerzitách ve Francii, Egyptě a USA. Mimo svoji vědeckou práci byl sběratelem bibliofilii a knižních značek, byl znalcem značek knihoven carské rodiny Romanovců a ruské šlechty, publikoval asi 200 odborných prací, článků a textů do výstavních katalogů. Do sběratelství a studia exlibris vložil své zkušenosti z akademického a vědeckého světa a jeho přínos zde tkví především v práci organizační a manažerské. V roce 1980 převzal po Viktoru Šapielovi, který emigroval, vedení Sankt Petěrburského klubu exlibristů, v roce 1998 zorganizoval kongres FISAE v prestižní výstavní hale Manéž v samém centru Sankt Petěrburgu se skvělými výstavami a publikacemi a v poslední době (spolu s V. V. Loburevem) přivedl na svět a redigoval Ruský exlibristický žurnál; byl také členem redakční rady britského Bookplate International. Stál u zrodu setkávání ruských umělců a sběratelů exlibris ve Vologdě (poprvé 2005, druhé se chystá v říjnu letošního roku). FISAE jej ocenila cenou Udo Ivaska za propagaci knižní značky a v roce 2003 ještě cenou G. Mantera.

Venjamin Chudolej žil v Sankt Petěrburgu a byl to on, kdo přivedl mezi evropské a světové sběratele celou plejádu skvělých současných ruských grafiků: J. Nozdrina, J. Ljukšina, J. Borovického, V. Vereščagina, O. Jachnina, manžele Kazimovy a řadu dalších a přímo otcovsky se o ně staral. Poznal jsem jej při jeho návštěvě kongresu FISAE v Chrudimi, kde přesvědčil delegáty FISAE o tom, že příští kongres bude uspořádán v Rusku, a poté jsem se s ním potkával pravidelně na větších mezinárodních exlibristických setkáních. Byl to neobyčejně bystrý a vzdělaný člověk, laskavý a vždy ochotný k debatě a spolupráci. Vážil jsem si jeho organizačních schopností a obdivoval jsem přirozenou autoritu, kterou měl bez výjimky u všech ruských tvůrců exlibris.

Venjamin V. Chudolej se narodil 6. října 1945 a zemřel v Sankt Petěrburgu 14. dubna 2007.

M. Humplík

ZEMŘEL GRAFIK ANATOLIJ IVANOVICH KALAŠNIKOV

V A. Kalašnikovovi jsme ztratili vzácného přítele, skvělého umělce a laskavého člověka. Při svých četných návštěvách našel mezi českými sběrateli řadu přátel a během let se rozvinula mnohostranná a plodná spolupráce. Pro české sběratele vytvořil více než padesát knižních značek (první pro Ing. Jiřího Olivu již v roce 1971), Václav Křupka vydal v Mohelnici dva jeho soubory (16 listů v roce 1972 a o dva roky později 20 exlibris), pro ONV v Jičíně vytvořil roku 1979 soubor volných grafických listů Okres Jičín. Uspořádal u nás celou řadu výstav svých prací, z nichž připomeňme alespoň výstavu v Sobotce (1976) a velkou výstavu v Západočeské galerii v Plzni, kde bylo možno vidět jeho téměř kompletní

A. I. Kalašnikov, Písek, X2, 1975

byl výtvarným redaktorem v několika nakladatelstvích. Vedle ilustrací a knižní úpravy se věnoval portrétu (známý a často publikovaný je portrét P. I. Čajkovského) a vytvořil několik významných cyklů grafických listů s náměty ruských měst a krajin. Knižní značkou se A. Kalašnikov začal zabývat počátkem šedesátých let a jejím prostřednictvím rychle pronikl mezi evropské sběratele. Poprvé se zúčastnil kongresu FISAE roku 1968 v italském Como, kde byly jeho práce na výstavě oceněny. Od počátku sedmdesátých let pravidelně navštěvoval také Československo. Roku 1988 spolu s představiteli tzv. VOK (Všesvazová společnost přátel knihy, která sdružovala ruské tvůrce a sběratele exlibris) se aktivně zúčastnil kongresu FISAE ve Frederikshavnu, kde se ruští exlibristé stali členy této organizace. Anatolij

exlibristické dílo. Mnoho také vykonal pro propagaci české grafiky v Rusku. Od roku 1995 byl čestným členem SSPE. Zemřel v Moskvě 21. dubna 2007.

Anatolij Ivanovič Kalašnikov se narodil 5. dubna 1930 v rodině dělníka moskevské automobilky. V patnácti letech začal soukromě studovat kreslení u I. N. Pavlova a jako mimořádně nadaný byl přijat přímo do druhého ročníku oboru uměleckého zpracování kovů moskevské, tzv. Stroganovské uměleckoprůmyslové školy. Absolvoval ji v roce 1949. Již jako posluchač se věnoval převážně dřevorytu a linorytu s takovým úspěchem, že jeho učitelé mu svěřili ilustrace vlastní učebnice této grafické techniky. Po studiu pracoval v Lichačevské automobilce v Moskvě, později

Kalašnikov v sedmdesátých a osmdesátých letech vykonal pro ruské exlibris velmi mnoho užitečné práce, později, zejména po zániku SSSR, převzali tuto roli jiní.

Vytvořil kolem tisíce knižních značek, z nichž polovina je reprodukována v Knize A. Kalašnikov: 500 exlibris, vydané v Moskvě v roce 1993. Jeho značky jsou založeny na kontrastu černé a bílé (druhou barevnou desku používal jen zřídka na počátku tvorby), avšak šrafováním a kompozicí dokázal, že jeho dřevoryty působí vzdušně a prostorově. Uměleckou kvalitou, nápaditostí i výtvarným výrazem vynikal nad běžnou produkci ruských umělců a navíc se jako první dokázal prosadit u evropských sběratelů.

M. Humplík

ZEMŘEL MALÍŘ A GRAFIK JAROSLAV KAISER

Akademický malíř a grafik Jaroslav Kaiser zemřel 9. června 2007 v Praze ve věku 88 let. Byl dlouholetým profesorem na Střední umělecké škole Václava Hollara v Praze (1961 až 1985) a předním členem Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Po listopadu 1989 se významně podílel na obnovení jeho činnosti.

Jaroslav Kaiser se narodil 21. 2. 1919 v Lázních Bělohrad. Ve Dvoře Králové se vyučil litografem a kamenotiskařem u firmy Ježek a Karmášek. Zde se také poprvé setkal s potiskem textilií, tzv. filmotiskem, což je vlastně sítotisk. V letech 1945 až 1950 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze u prof. Antonína Strnadela. Od roku 1950 byl členem Svazu čs. výtvarných umělců, později členem Unie výtvarných umělců. Členem Hollaru byl od roku 1958. Od roku 1966 byl členem SSPE a v roce 1999 se stal čestným členem tohoto spolku.

Jaroslav Kaiser, *Svět ticha*, KT/2, 1974

V grafické tvorbě pozvedl v českých zemích mezi originální grafiku techniku serigrafie a stal se jedním z nejvýznamnějších českých grafiků, kteří touto technikou pracovali. Tvořbě exlibris se věnoval od roku 1955 a do roku 1999 vytvořil 244 exlibris (podle soupisu dr. Ivo Prokopa). Exlibris tvořil převážně

v technice litografie a serigrafie. V roce 1966 získal za vystavenou kolekci exlibris ocenění na Euroexlibris v Olomouci a na IX. trienále českého exlibris v Chrudimi 1996-1999 obdržel cenu za celoživotní dílo v grafické tvorbě.

Barevnost, neobvyklá kompozice, surrealistické prvky a specifický autorský rukopis jeho exlibris přináší trvalou radost sběratelům. Tyto drobné lístky zůstávají trvalou připomínkou díla velkého českého grafika Jaroslava Kaisera.

Jan Langhammer

O NAŠICH UMĚLCÍCH JINDE

V druhém čísle belgického časopisu BOEKMERK (02/07, s. 333-335) vyšel článek o Petru Minkovi (1961). Napsal jej známý znalec knižních značek Van den Briele. Je v něm stručný životopis výtvarníka s fotografií, ve kterém je zdůrazněno, že si oblíbil práce na ilustracích a že odtud přirozeně přešel k tvorbě exlibris. Šest vybraných a vyobrazených Minkových exlibris pak podrobně Luc Van den Briele popisuje. U exlibris, vytvořeného na jméno Marie Čermínové-Toyen, využívá situace, aby se o ní více rozepsal. Stať o Minkovi Van den Briele uzavírá větou: “V soupisu Minkových exlibris nenacházíme mnoho jmen známých sběratelů. Jeho umělecky silně působivá tvorba by si zasloužila daleko větší uznání.”

Jch

PUBLIKACE

Stiefel A., Vermes J. : Paul Flury (1877-1968)

In. : Ročenka (Jahresgabe) Schweizerische Exlibris Club (SELC) č. 46, Winterthur, 2007, 40 stran, 49 z části barevných ilustrací, formát A4, náklad 250 výtisků, německy. Nemá ISBN.

Paul Flury, vrch Bukovec v Jizerských horách, C3/2, 80:80, 1919

V pořadí druhá monografická ročenka mapující osobní a umělecké osudy poměrně málo známého švýcarského umělce narozeného v Brazílii, který dlouho působil také v Paříži, ale měl prostřednictvím svých příbuzných vztahy k Čechám (Jizerské hory jsou motivem dvou jeho exlibris). Autorkami jsou významné švýcarské sběratelky, obě členky předsednictva SECL.

Paul Flury vytvořil 83 exlibris, která bychom pro jejich formu mohli nazvat typicky sběratelskými, avšak vlastníkem žádného z nich nebyl nikdo z velkých evropských sběratelů. Všechna tato exlibris, čerpající náměty z horských krajín a

architektury, jsou provedena leptem. Charakteristický je pro ně často široký a v tisku barevně odlišený bohatý ornamentální rámec.

Informačně bohatá, velmi pěkně upravená a skvěle vytištěná publikace obsahuje podrobný soupis exlibris P. Fluryho a odkazy na literaturu a prameny informací. Výtisk, získaný výměnou za Sborník SSPE, je v archivu spolku.

DEG Jahrbuch 2007

Redaktor H. Decker, vyd. DEG Frankfurt nad Mohanem 2007, formát A4, 140 stran, četné, z části barevné, ilustrace (exempláře určené pro členy DEG obsahují čtyři originální signované grafiky), náklad 500 číslovaných výtisků, německy, ISBN 978-3-925300-37-0.

Ročenka tentokrát není tematicky zaměřená a obsahuje deset příspěvků, z nichž zaslouží jmenovat tři monografické články: H. Sparke: Emil Preetorius jako tvůrce exlibris, H. Gebauer: Julius Dietz a jeho exlibris a B. Junod: Vladimír Zujev (všechny s řadou ilustrací a soupisy exlibris), tematický článek: K. Thoms: Medusa - strašlivá krása na exlibris a článek Mirko Riedla Vystřihovánky - siluetová exlibris E. A. Potuczeka. Škoda jen, že u tohoto článku není připojena poznámka, že jde o překlad z našeho Sborníku 2005.

Publikace je tištěna na křídovém papíru, má šitou vazbu v tvrdých deskách a letošní novinkou je z části barevný tisk. Výtisk ročenky získaný výměnou za Sborník SSPE je v archivu spolku.

Österreichisches Jahrbuch für Exlibris und Gelegenheitsgrafik 2005 - 2006

Ročenka rakouské exlibristické společnosti, vyd. ÖEG, redakce H.R. Scheffer, 126 stran, lepená vazba A4, 300 číslovaných výtisků, ISBN 3-9500800-0-7.

Ročenka vychází v reprezentativní úpravě na silném křídovém papíru s řadou barevných ilustrací a její tisk finančně podpořilo rakouské spolkové ministerstvo vzdělávání, vědy a kultury. Obsahuje sedm článků, z nichž zaslouží naši pozornost příspěvek M. Jobst-Rieder a C. Karolyi: Birnholziana - historie, loupež a restituce sbírky exlibris M. Birnholze, monografický článek T. Czernajseka: Exlibris Maxe Liebenweina (1869-1926) s popisným seznamem 97 exlibris, článek G. Pichlera: Bertold Löffler jako tvůrce exlibris (B. L. byl umělec z okruhu Wiener Werkstätte, *1874 Dolní Růžodol u Liberce, †1960 Vídeň) a příspěvek P. Ratha: Exlibris pro příslušníky rodiny Perutzových (s ilustracemi exlibris mimo jiné od M. Švabinského, V Strettiho, H. Steinera-Prag, O. Kokoschky a R. Teschnera).

GRAPHEION, ročenka 2006, č. 19

Vydala Středočeská galerie a nakladatelství s.r.o., redakce Simeona Hošková, 152 stran A4, plnobarevný tisk, ISSN 1211-6890

Bylo by zbytečné opakovat superlativy k vyjádření obdivu nad opět skvělou úpravou i zajímavým obsahem ročenky. Letošnímu číslu dominují dva články ke čtyřstému výročí narození Rembrandta van Rijna doplněné obsáhlým průvodcem po vzpomínkových akcích a výstavách z celého světa. K přečtení lze doporučit stať H. Aulické k 90. výročí založení SČUG Hollar, článek M. Nešlehové o grafické

tvorbě Vlastislava Hofmana, dva články o zajímavých grafických sbírkách (L. Beaumontová-Mailletová: Sbíрка grafiky ve francouzské národní knihovně a M.P. McDonalda o sbírce grafiky Ferdinanda Kolumba, bratra objevitele Nového světa) a jistě také zajímavou úvahu R. Noyce: Kam kráčí grafika? v úvodu čísla. Tradičně věnuje 19. číslo Grapheionu velký prostor výsledkům soutěží, přehlídek a recenzím výstav z let 2005 a 2006 z mnoha zemí. Přesto, že se z letošního čísla poněkud vytratila současná česká grafická tvorba, lze jen vyjádřit přání, aby tuto skvělou a hodnotnou revui „pánbůh nám zachovati ráčil“ a paní Simeoně Hoškové za ni jen poděkovat.

MH

Dolívka, Josef: Výtvarníci prostějovského regionu, Klub přátel výtvarného umění Prostějov, 156 s., 2007.

Publikace obsahuje životopisy a medailony výtvarníků, kteří se v prostějovském regionu narodili, zemřeli nebo zde podstatnou část života působili. Publikace zahrnuje malíře, sochaře, grafiky, umělecké fotografy a architekty v časové ose od Matěje Rejska po současné nejmladší umělce. Klub přátel výtvarného umění působí v Prostějově již osmdesát let a Josef Dolívka, obětavý organizátor stovek výstav, zde zúročuje svoji dosavadní publikační činnost v souvislosti s regionální kulturou.

Lgh

ČASOPISY

SELC-EXPRESS, Nr. 67, březen 2007

V tomto časopisu Švýcarského exlibristického klubu je připomenuto 120. výročí narození Agnes Wegmannové (1887–1975) a její stěžejní dílo Schweizer Exlibris bis zum Jahr 1900 (1933, dva svazky, 1150 stran, 270 obrázků). Desetiletým úsilím tak A. Wegmannová dokončila práci faráře Ludwiga Gerstera, který již v roce 1898 vydal knihu Die Schweizerischen Bibliothekszeichen.

Před 125 lety se narodil v Dublinu James Joyce, významný spisovatel. K této příležitosti je v článku Heinze Deckera reprodukováno exlibris, které vytvořil v leptu v roce 2001 Eric Neunteufel na jméno Nora Joyce.

Motiv myslitele, převzatý ze slavné sochy Augusta Rodina, se vyskytuje na mnoha exlibris. V článku M. Kalta je jich sedm reprodukováno.

Exlibriswereld č.1/2007, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek.

V článku Jose van Waterschoota je představen Hans van Vroonhoven a jeho exlibris vytvářená počítačovou grafikou. Padesáté výročí vzniku tohoto nizozemského časopisu Exlibriswereld připomíná článek A. J. Vervoorna ilustrovaný exlibris současného redaktora Jose van Waterschoota a jeho předchůdců. V člancích Jose van Waterschoota je představen ruský výtvarník Yurij Smirnov a jeho exlibris a vzpomenut nizozemský grafik Gerard van Rooy (1938-2006)

KISGRAFIKA, 2007/1

Básně Gáspára Nagyho Kříž doprovázené grafikami Róberta Königa

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č.2/2007

Titulní stránka přináší barevnou reprodukci exlibris vytvořeného Čechem Josefem Wernerem, členem našeho spolku, který žije v Německu. Exlibris získalo 1. cenu v soutěži DEG-Wettbewerb 2007 společně s prvními cenami Andream Rauba (D) a Kaye Voigtmana (D) za exlibris a Rudolfa Riese (D) za novoročenku. V časopisu je pojednáno o sjezdu DEG 2007, který se konal Wurzbachu a jehož úspěšnou organizátorkou byla Sabine Schemmrichová. Heinz Decker připomíná Wilhelma Busche (1832-1908), praotce comicsu, jeho třemi exlibris, z nichž dvě jsou reprodukovány. V dalším článku Henry Tauber připomíná 150. výročí narození významného německého výtvarníka Maxe Klingera (1857-1920) jeho třemi exlibris. Ve vlastním článku se představuje bulharská grafička Iva Tsankova (1981) svojí dosavadní tvorbou exlibris.

L'EX-LIBRIS français, N° 242 a 243, 2007

Olivier Brin popisuje exlibris politiků z francouzské rodiny LE DRU. Zobrazením bájněho jednorožce na exlibris se zabývá článek, jehož autorem je Jean-François Chassaing. Z českých autorů jsou zastoupeni B. Housa s exlibris pro Z. J. Kašpara, P. Hlavatý, K. Vaněk a V. Cinybulk. Jako tvůrci exlibris jsou představeni: Liliana Esteban, Maxime Préaud, Réjane Véron, Jean-Pierre David, Frédérie Kuhlmann a Andy English.

BOEKMERK tijdschrift voor exlibriskunst. nummer 23, 2/2007

V článku o exlibristické soutěži Sint-Niklaas 2007 pan Luc Van den Briele konstatuje, že v technikách tisku z výšky a z plochy nastává rapidní úbytek umělců, kteří je využívají. Naopak tisk z hloubky zažívá velký rozmach, což potvrzuje jeho další článek věnovaný bulharskému umělci Christo Naidenovi a jeho grafickému doprovodu k básním Cyriela Gladinese, vlámského básníka. Pegas, létající kuň básníků, jako námět pro exlibris, je obsahem článku Petera Wulvetanta. Z českých autorů jsou v článku představena dvě exlibris od S. Kulhánka, jedno od K. Beneše a jedno od E. Kotrby. Ruská umělkyně Maria Schukina (1981), tvořící v technice leptu, je představena svými exlibris v článku L. V. d. Brieleho (autora i dalších dvou článků). Český grafik Petr Minka (1961), tvořící v technice ocelorytiny, je představen svými exlibris. Další bulharská umělkyně Elena Vutova (1981) je představena svými žensky erotickými exlibris v technice leptu. Je připomenut Jocelyn Mercier (1926-2006), který vytvořil více než 400 exlibris a starší autor Armand Rassenfosse (1862-1934). Mezi novými exlibris jsou dvě od českých autorů (Pavla Hlavatého a Jiřího Neuwirta).

Lgh

VÝSTAVY

Clam-Gallasův palác, Husova 20, Praha 1

25. 9. – 10. 11. 2007 Václav Hollar – 400. výročí narození; grafická tvorba a bibliofilské tisky členů SČUG HOLLAR od roku 1917 do současnosti – 90. výročí založení sdružení.

Slavnostní večer s komorním koncertem při zahájení obou výstav v Clam-Gallasově paláci dne 25. září 2007.

Bude vydána pamětní medaile Václava Hollara, vytvořená Karlem Zemanem a autoportrét Václava Hollara v ryteckém přepisu Bedřicha Housy.

K výstavám bude vydán katalog a k 90. výročí sdružení publikace Česká a slovenská grafika 1890-2000.

Galerie moderního umění v Hradci Králové, Velké náměstí 139

6. 9. – 4. 11. 2007 Symbolistní grafika

INHALT:

Artikel:

PhDr. Miroslav KUDRNA, Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc., JUDr. Ladislav LAMAČ: Unsere diesjährigen Jubilare - Zweiten Teil

Die kurzen Künstlerporträten der diesjährigen Jubilaren: Marie Michaela Šechtlová, Renata Šimlíková und Ladislav Rusek.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Grafik von Jaroslav Hořánek auf dem Schoß Kozel

Dipl. Ing. Milan HUMPLÍK: Eduard Milka

Eduard Milka ist ein Grafiker aus Karlsbad, der auch die Exlibris bildet.

Mgr. Martin MANOJLÍN: Exlibris-Wettbewerb für Studenten von Mittel und Hochschulen veranstaltet von SSPE

Doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Noch zu Sint-Niklaas 2007

Stanislav ŠEREDA: Der Rückblick hinter dem tschechischen Exlibris aus dem Jahre 2007

Die neuen tschechischen Exlibris aus dem Jahre 2006 sind auf den Webseiten www.exlibris.applet.cz präsentiert.

Rosemarie ASCHENBACH: Wer sammelt, verstreut nicht

Die tschechischen Künstler in der Sammlung von R. Aschenbach.

Vladimír MIKULE: Josef Jíra, Jaroslav Klápště, Vladimír Komárek – die Grafik

Die große Ausstellung der Grafik von Josef Jíra, Jaroslav Klápště, Vladimír Komárek in der Stadt Jaroměř aus der Sammlung von Petr Kábrt, den künstlerischen Drucker.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die tschechische Grafik I

Stanislav ZÍDEK: Die Ausstellung zum Jubiläum von Jiří Soukup

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Ernte der tschechischen und slowakischen Exlibris 2006

Dipl. Ing. Milan HUMPLÍK: Das kindliche bildende Exlibris-Wettbewerb 2007 in der Stadt Uherské Hradiště

Ausschuss SSPE: Der Austauschtag in der Stadt Planá nad Lužnicí

Petr TYLÍNEK: Váchal und Macková in Radim und Studeňany
Dipl. Ing. Milan HUMPLÍK: Die Tagung des Schweizerischen Exlibris Club
Jiří HLINOVSKÝ: Der Ausflug auf die Tagung in Sint-Niklaas
Doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Sie wenden sich an uns

Die Nekrologe:

Dipl. Ing. Milan HUMPLÍK: Der traurige Frühling für das russische Exlibris
Dipl. Ing. Milan HUMPLÍK: A. I. Kalaschnikow ist gestorben
Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Der Maler und Grafik Jaroslav Kaiser ist gestorben
Doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Über unseren Künstler anderswo

Publikationen. Zeitschriften. Ausstellungen.

Aus dem Leben der Gesellschaft: Die Nachrichten aus dem SSPE Ausschuss.
Mitgliederbewegung.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 3/2007 · Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,
Ke Kukačce 19, 312 00 Plzeň, langhammer.jan@o2active.cz.
Redakční rada: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Mgr. Martin Manojlín. Jazyková korektura: René Keller.
Název časopisu a logo na poslední straně: akademický malíř Miroslav Houra.
Administrátor: Karel Fojt, Zdiměřická 8, 149 00 Praha 4.
Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645,
111 21 Praha 1, číslo účtu: 87951/0300.
SWIFT (BIC): CEKOCZPP. IBAN: CZ28 0300 0000 0000 0008 7951.
ISSN 1211- 3840 · Číslo registrace MK ČR E 11475 ·
Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jiří Langhammer.
Tisk: Miroslav Kratochvíl, Radnice čp. 398. Náklad 600 výtisků.
Rozesílá Postservis Praha.
Webové stránky: www.natur.cuni.cz/el a www.exlibrisweb.cz/casopis.htm
Toto číslo vyšlo 30. 9. 2007. Redakční uzávěrka příštího vydání: 30. 11. 2007.